

ПРЕДГОВОР

Првично авторите Илија Петрушевски и Митко Спироски, планираа да објават посебна книга под наслов: Учесници и загинати лешани во војните 1903 -2001 година, но, поради заедничката содржина на настаните, дополнително се одлучи сите да бидат објавени под еден заеднички наслов.

Од досегашните објавени трудови и слушајќи ги преданијата за настаните што се случувале во Манастирот, како и настаните што ги преживеало населенето на Лешек, извлекуваме заклучок дека во објавените трудови, гледани од денешно време, се непотполни со пропусти и поедини погрешни заклучоци. Затоа заслужуваат да се дополнат со новооткриени податоци и објават како мало дополние на објавените трудови.

За подобар преглед настаните ќе бидат поделени во четири поднаслови и тоа:

Првиот и вториот напис под наслов: Учесници и загинати лешани во војните 1903-2001 година и Сардисаниот Лешочки манастир заеднички го напишаа авторите Илија Петрушевски и Митко Поп Спироски, додека на другите два написи автор е Илија Петрушевски.

Во написот: Учесници и загинати лешани во војните 1903-2001 година ќе бидат вклучени сите познати учесници во војните дејствија. Со посебен наслов ќе бидат издвоени загинатите, за нив се дадени кратки биографски податоци, а како заслужни лешани кои се гордост на Лешек, во 2019 година се подигна спомен обележје во Манастирскиот двор.

За сардисаниот манастир 1905 година, овде се дадени повеќе нови податоци, список на комитите од четата, дека имало еден загинал комита и каде се наоѓала четата додека бил сардисан манастирот, како и уште некои други податоци досега непознати.

За грозоморната ликвидација на манастирскиот игумен аци Езекил, први сознанија со податоци за промакедонскиот игумен аци Езекил не запознава Б. Светозаревиќ со трудот “Осврт кон националната дејност на игуменот Езекил во Лешочкиот манастир”, 1878-1898. До тогаш овој игумен бил анонимен и непознат за македонската историја. Како заслужен ме поттикна и мене да дадам мал придонес со неколку нови податоци како дополнение за Езекил.

Од историја за историјата на Лешечкиот манастир, овде се изнесени низа нови податоци: каде се наоѓа гробот на јеромонах Кирил Пејчиновиќ, кога се префрлени неговите мошти во ново почивалиште, каде се наоѓал гробот на Скопско-полошкиот епископ Никанор, кој е ктиторот на Лешечкиот манастир итн.

ВОВЕД

Од историјата познато ни е дека во текот на првата половина од 20-от век на Балканскиот Полуостров, прво било дигнато Илинденското востание, потоа Првата и Втората балканска војна како и Првата и Втората светска војна. Освен во Втората балканска војна лешаните учествувале во другите четири војни, како и воените дејствија при распадот на Југославија 1989-91 г. и Воениот конфликт во 2001 година.

Историски податоци за учеството на лешаните во Првата балканска војна, се извлечени од објавените документи 2006 година во Софија, книга под наслов: Македонско - Одринско опалчение 1912-1913, кои беа објавени на интернет и ги превзеде Митко Спироски. (види: во прилог насловна страна). Напоменуваме дека во овие документи има извесни пропусти и грешки. Други податоци за учество на лешаните на Сремскиот фронт имаме објавено од Архивот на Македонија. За учеството во другите војни немаме никакви податоци. Нив ги пополнуваме од истражувањето што го извршиле Илија Петрушевски во периодот од 196?-197? година и објавил во двете книги: Монографијата за Лешек од 1980 и Монографијата Лешок од 2004 год, и Митко Спироски во неговата книга: Поповската фамилија и род Спироски (Онуфриевски- Лалошои-Главинои

-Византијци) од Лешок, 2009 год, Македонски народни песни од Полог, Македонија, 2010, како и во другите книги, кои се однесуваат за Лешок и се наведени во извори на литература на крајот од овој напис.

Во книгава се цитираат многу лица од Лешок, кои припаѓаат на некое родовско стебло и за појасно разбирање на читателите, а посебно на потомците, укажуваме дека за имињата на родовите во Лешок, може да се прочита во текстовите:⁴(стр.148-157 и (стр.158-343) и ¹(стр.52-100 и 277-320). Оваа книга и други книги за Лешок, се објавени на Веб сајтот: www.spiroski.com.mk.

Напоменуваме, Лешок доживува една трагедија и за време на Титовото владеење со Југославија. Тогаш е ликвидиран лешанецот богослов Мито Аврамовски кој на некои тогашни политичари им пречело неговото теолошко образование и неговото активирање во Македонската Православна Црква.

Лешок и тетовскиот крај во 2001 година, кога е мирноремеменски период и кога Република Македонија станува независна држава, доживуваат кравава трагедија со Воениот конфликт и тогаш погинува Лешанецот Ѓоко Лазаревски од родот Момироој, за кое даваме посебно поглавие во оваа книга.

Група лешани од селото и дијаспората покренеа акција за подигање на Спомен обележје на загинатите лешани. Спомен обележјето е подигнато со средства од иселениците во Детроит и со доброволни прилози на лешани, како и на иселеници од Лешок. Меѓутоа, при акцијата за собирање на материјални средства имаше поединци кои се оглушуваат иако беа запознати и материјално добро стоеја, не учествуваа. Друга група со иронија и потсмев гледаа кон оваа идеја и се оглушуваат и ако беа запознати. Трети со коментар збореа, селото има поважни работи, ние би рекле нема поважни и неповажни работи - дела. Сите работи - дела се важни,

секоје направено дело е вредно и важно за себе. Битно е кој го гледа направеното дело и од која гледна точка го гледа.

Спомен обележјето со благослов на Тетовско-гостиварскиот митрополит г. Јосиф е подигнато во Манастирскиот двор. За дадениот благослов заслужни се и Повардарскиот митрополит г. Агатангел и проф. д-р Цветан Гавровски од соседното село на Лешек, Жилче.

Од селото со испомош се истакна Борче Вељановски, доселен од Маврово во купената кука на Благе Кујо, потоа Никола Божиновски-Мазарак, Мирко Ецо Божиновски и Петре Костадиновски од Отушиште.

За подобра прегледност материјалот во книгава со наслови и поднаслови изнесени се хронолошки војните, учесниците во нив и загинатите. Потоа следи идејата за подигање на спомен обележјето и локацијата за неговото подигање.

Бидејќи поголемиот дел од загинатите се од едно подалечно минато, па, за нивното разоткривање од денешните и идни генерации, на спомен обележјето и низ текстот покрај името, татковото име и презиме, поединечно за секој стои и прекар од кој род потекнуваат загинатите и кои се нивните денешни потомци.

Во прилог ќе бидат поместени копии на документи, фотографии и друг вид материјали, за што сме на мислење дека се од интерес за дообјаснување на содржината на овој наслов.

Апликацијата на сонцето е превземена од црквата Св. Атанасие, а сонцето со осум, дванаесет и шеснаесет краци е сосидано и насликано во трите цркви во Лешок.⁴⁾ (стр.650-657);

Во времето кога требаше да се отпечати книгата завладеа пандемијата со вирусот Корона 19, па, нејзиното издавање се одложи.